

Remissvar

Datum för beslut
2021-12-02

Vår beteckning
GD-beslut 74/2021
Dnr SBU 2021/471

Er beteckning
Dnr S2021/05144

Till
Regeringskansliet
Socialdepartementet

Remissvar om SOU 2021:52 Vilja välja vård och omsorg En hållbar kompetensförsörjning inom vård och omsorg om äldre

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) vill anföra följande.

- SBU vill framhålla att vård och omsorg om äldre är ett stort, mångprofessionellt och därtill tvärvetenskapligt område. Det krävs bedömningar och insatser för äldre personer av social, medicinsk och rehabiliterande karaktär samt om nutrition och omvårdnad, men även tekniska lösningar av olika slag.
- SBU välkomnar att kompetensförsörjning för personal uppmärksammas och då särskilt den stora gruppen undersköterskor och vårdbiträden som utgör äldreomsorgens bas där vården och omsorgen sker. Det är mycket positivt att kompetensförsörjningen sätts i samband med viktiga förutsättningar, dvs. villkoren för deras arbete och arbetsmiljö. Arbetsmiljö är också ett av SBU:s kärnområden.

I ljuset av en eventuell ny socialtjänstlag med skarpare skrivningar om vetenskap och beprövad erfarenhet vill SBU särskilt lyfta tre aspekter med anknytning till detta:

1. SBU instämmer helt i utredningens rekommendation till regeringen om tillsättandet av en nationell samordnare. En sådan statlig nationell funktion kan bidra till önskvärdheter som ökad enhetlighet och överblick inom området. Det är angeläget ur såväl rättvise- som jämlikhetsperspektiv med tanke på den stora variationen i kommunstorlek och därmed tillgång till resurser för lokal uppföljning mm.

2. SBU instämmer helt i utredningens rekommendation till regeringen att inrätta ett kompetenscentrum vid lämplig myndighet. Ett sådant centrum kan fokusera på äldreomsorgens många frågor, men också prioritera de mest angelägna. Centrumet kan vid behov engagera andra lämpliga aktörer och myndigheter, men även hålla samman arbetet.

3. SBU önskar bidra till utvecklingen av en socialtjänst baserad på vetenskap och beprövad erfarenhet. Utredningen tar också upp vikten av att stärka ett kunskapsbaserat arbete (s 206). SBU har mångårig erfarenhet av att utbilda verksamma inom akademi, myndigheter och profession i systematiskt översiktsarbete. SBU deltar gärna i dialoger om hur vi kan fortsätta detta arbete samt utveckla SBU:s stöd till berörda parter.

- SBU vill understryka det viktiga med uppföljning. Vi förstår valet av indikatorer som bygger på tillgängliga data. Det är dock en brist, som utredningen också påpekar, att det saknas uppgifter om personal med adekvat utbildning i hemtjänsten som ju är den vanligaste insatsen i äldreomsorgen (indikatorn gäller personal i SÄBO, s 321).

Förbättrad statistik avseende icke-legitimerad personal, som är i vardande genom uppdrag till Socialstyrelsen, är glädjande. Om den också innehåller uppgifter om rörlighet i termer av hur personer stannar/lämnar yrket eller arbetsplatsen ökar möjligheten till att kunna avläsa effekter av olika satsningar såväl lokalt som nationellt.

- På s. 194, näst sista raden, vill vi göra ett viktigt förtydligande. SBU får, enligt instruktionen från regeringen, inte ge vägledning till vård och omsorg om vad som kan/bör/ska eller inte kan/bör/ska göras. SBU tar fram underlag baserade på olika typer av forskningssammanställningar framförallt om effekter av insatser eller behandling. En del underlag används i Socialstyrelsens vägledningar och rekommendationer till hälso- och sjukvård och socialtjänst.

Beslut i detta ärende har fattats 2021-12-02 av SBU:s generaldirektör Susanna Axelsson. Projektledare Gunilla Fahlström har varit föredragande och samrådande har varit projektledare Elizabeth Åhsberg.